

3 Μαρτίου 2021

Η ισχύς της προσευχής

[Ορθοδοξία](#) / [Θρησκευτική ζωή](#)

[Σοφία Μπεκρή, φιλόλογος-θεολόγος](#)

Διανύομε, αδελφοί μου, την καταναυκτική περίοδο του Τριωδίου, μια περίοδο προπαρασκευής για την είσοδό μας στο στάδιο της Αγίας και Μεγάλης Τεσσαρακοστής. Και όπως για τον κάθε αγώνα προετοιμαζόμαστε με τα κατάλληλα όπλα, έτσι και για τον πνευματικό αγώνα εξοπλιζόμαστε με τα αντίστοιχα πνευματικά όπλα.

Τρία είναι, κατά τους Πατέρες, τα κύρια πνευματικά όπλα, που καταπολεμούν τα αντίστοιχα κυρίαρχα πάθη: το όπλο της νηστείας που καταπολεμάει την φιληδονία, το όπλο της προσευχής που κατανικάει την υπερηφανεία (ήτις εστί φιλοδοξία) και το όπλο του ελέους ή μάλλον της φιλαδελφίας, που αντιμάχεται την φιλοχρηματία.

Στο άρθρο αυτό θα αναφερθούμε στην δύναμη της προσευχής. Ο Χρυσόστομος στους λόγους του «Περί προσευχής» την ονομάζει «κεφάλαιον παντός αγαθού», διάλογο του ανθρώπου με τον Θεό, στοιχείο που τον διακρίνει από τα άλογα και τον «συνάπτει τοις αγγέλοις». Κατά τον Άγιο Ιωάννη της Κλίμακος, η προσευχή χαρακτηρίζεται ως «συνουσία και ένωση Θεού και ανθρώπου». Για να μπορέσει, βεβαίως, ο άνθρωπος να επιτύχει την ένωση με τον Θεό διά της προσευχής, απαιτούνται, κατά τον Ιερό Χρυσόστομο, ορισμένες προϋποθέσεις. Μία από αυτές είναι «ο θερμός έρωσ ταύτης» και «το ομιλείν ηδέως». Όπως λ.χ. η αγάπη του ζευγαριού προϋποθέτει την θερμότητα των συναισθημάτων, και εκφράζεται, τουλάχιστον στο αρχικό στάδιο, του έρωτος, με τα γλυκόλογα, έτσι και η προσευχή προς τον αγαπημένο μας Θεό, χωρίς θέρμη και γλυκύτητα λόγων, δεν έχει αποτέλεσμα.

Άλλη προϋπόθεση είναι το «προσεύχεσθαι συνεχώς», η συνέχεια, που συνδέεται με την συνέπεια. Εξ άλλου και ο Απόστολος Παύλος προτρέπει «αδιαλείπτως προσεύχεσθαι, εν παντί ευχαριστείτε» (Α' Τιμ. 5, 17). Κατά τον Άγιο Ιωάννη της Κλίμακος, μάλιστα, ο «άριστος τρόπος προσευχής» είναι εκείνος, κατά τον οποίον προηγείται «η ειλικρινής ευχαριστία», ακολουθεί «η εξομολόγησις και ο συντριμμός ψυχής εν αισθήσει (=με συναίσθηση)» και κατόπιν απευθύνεται «η αίτησις».

Όταν πληρούνται οι ως άνω προϋποθέσεις, τότε η προσευχή έχει την δύναμη να

μεταστροφή τον άνθρωπο «προς αθανασία», διότι, αν και είμαστε θνητοί, «τη προς τον Θεόν ομιλία προς αθάνατον ζωήν μεταβαίνομεν».

Την αναγκαιότητα της προσευχής για τον άνθρωπο ο Ι. Χρυσόστομος την παρουσιάζει με τις εξής θαυμάσιες παρομοιώσεις-αναλογίες: «Ὡσπερ τῷ σώματι ἥλιος, οὕτω τῇ ψυχῇ ἡ προσευχή». Επίσης: «Ὡσπερ τὸ σῶμα διὰ τῶν νεύρων συνέχεται, οὕτω καὶ ἡ ψυχὴ διὰ τῶν ἁγίων προσευχῶν ἀρμόζεται». Ἀκόμη: «Ὡσπερ τῷ ἰχθύϊ ζωὴ, οὕτω ἡμῖν προσευχή» καὶ «ἦν γὰρ ἐπὶ τῶν δένδρων ἰσχὺν ἔχει τὰ ὕδατα, ταύτην ἐπὶ τοῦ βίου τῶν ἁγίων αἱ προσευχαί». Εἰς ἐπίρρωσιν τῶν λεγομένων τοῦ οἱ Ι. Χρυσόστομος φέρνει τὰ παραδείγματα, ἀπὸ τῆν Παλαιὰ Διαθήκη, τῶν προσευχῶν τοῦ Δαυὶδ, τῶν Τριῶν Παίδων, τοῦ Δαυὶδ, τοῦ Μωϋσέως, καὶ ἀπὸ τῆν Καινὴ Διαθήκη, ἀναφέρει τὶς προσευχὰς τῶν Πρωτοκορυφαίων Πέτρου καὶ Παύλου, καὶ μάλιστα τὸ κάλεσμα γιὰ συμπροσευχὴ πρὸς τοὺς ἀδελφούς πρὸς ἀντιμετώπιση τῶν δυσκολιῶν ὅλων. Ὁ Ἀπόστολος Παῦλος, μάλιστα, δέσμιος προτρέπει τοὺς ἀδελφούς ἐν Κυρίῳ: «τῇ προσευχῇ προσκαρτερεῖτε, γρηγοροῦντες ἐν αὐτῇ ἐν εὐχαριστίᾳ, προσευχόμενοι ἅμα (=συγχρόνως) καὶ περὶ ἡμῶν...λαλήσαι τὸ μυστήριον τοῦ Χριστοῦ» (Κολ., 4, 2-3).

Χαρακτηριστικὴ, ἐξ ἄλλου, εἶναι ἡ συσχέτιση τῆς προσευχῆς μετὰ τὴν ἀρετὴ καὶ μετὰ ἄλλα χάρισματὰ τοῦ ἁγίου Πνεύματος: «εἰ τὸ ομιλεῖν σοφοῖς, ποιεῖ τινα σοφόν», τότε πόση σοφία, ἀρετὴ, σύνεση, καλοκαγαθία, σωφροσύνη καὶ ἐπιείκεια μπορεῖ νὰ ἀποκτήσῃ «ὁ ομιλῶν Θεῷ»! Επομένως, «ἀμήχανον (=ἀδύνατον) ἐστὶ ἄνευ προσευχῆς ἀρετὴ συζῆν» καὶ «μηδὲν τῶν συντελούντων εἰς εὐσέβειαν δύναται εἰσελθεῖν εἰς ψυχὴν, προσευχῆς καὶ δεήσεως ἔρημον (=χωρίς...)».

Τελικὰ, ἡ προσευχὴ εἶναι ὄχι μόνον «σωτηρίας καὶ ζωῆς αἰωνίου πρόξενος» ἀλλὰ καὶ «Ἐκκλησίας τείχος ἀρραγές, φυλακτῆριον ἀσειστον, τοῖς δαίμοσιν φοβερόν, τοῖς εὐσεβέσιν σωτήριον». Ἀς οπλιζόμεσθε, λοιπόν, ὅλοι, ἀδελφοί μου, γιὰ ὅλες μᾶς τὶς δυσκολίες καὶ μάλιστα, ἐν ὄψει τῆς εἰσόδου μᾶς στὸ πνευματικὸ στάδιο τῆς ἁγίας καὶ Μεγάλῃς Τεσσαρακοστῆς, μετὰ τὸ «ἄμαχον ὄπλον» τῆς προσευχῆς, γιὰ τὴν ὁποία δὲν ὑπάρχει «μείζον ἐγκώμιον» ἀπὸ τὸ ὅτι μᾶς καθιστᾶ «ναοὺς Θεοῦ».

<https://bit.ly/307Dr20>